
[2021-31-RE](#)

Causa 2021-31-RE

(Alonso i Abbadié c/ AREB)

Número de registre 222-2021. Recurs d'empara

Aute del 18 de maig del 2021

BOPA núm. 60, del 26 de maig del 2021

En nom del Poble Andorrà;

El Tribunal Constitucional;

Atès l'escrit presentat i registrat al Tribunal Constitucional, el 12 d'abril del 2021, per la representació processal de la Sra. Rosa Blanca Alonso i dels Srs. Mauro Valentín Abbadié i Letícia Victoria Abbadié, mitjançant el qual interposa un recurs d'empara contra l'aute del 26 de novembre del 2020 i contra la sentència del 18 de març del 2021, dictats per la Sala Administrativa del Tribunal Superior de Justícia, per una presumpta vulneració del dret a un procés degut, reconegut a l'article 10 de la Constitució, vulneració derivada d'una motivació irraonable del refús de les proves sol·licitades, i, atès que demana al Tribunal Constitucional que atorgui l'empara sol·licitada, que declari la vulneració del dret esmentat, que anul·li les resolucions objecte de recurs, i que es retrotregui el procediment al moment anterior a l'aute impugnat per tal que la Sala Administrativa es pronunciï i motivi raonablement l'admissió o la denegació de les proves sol·licitades. Així mateix, en cas d'oposició de la part adversa demana la seva condemna en costes, honoraris d'advocat i de procurador inclosos, per la seva temeritat i mala fe;

Vista la Constitució, especialment els articles 10, 41.2, 98 c) i 102;

Vista la Llei qualificada del Tribunal Constitucional, especialment el títol IV, capítols primer i sisè;

Escollat l'informe del magistrat ponent, Sr. Josep-D. Guàrdia Canela;

1. Antecedents processals davant les jurisdiccions ordinàries

1.1. El 6 de maig del 2016, la Sra. Rosa Blanca Alonso va interposar una demanda administrativa contra la resolució del 21 d'abril del 2016, adoptada pel Consell d'Administració de l'Agència Estatal de resolució d'entitats bancàries (AREB). El seu espòs, Sr. Luis Alberto Abbadié, es va adherir a

aquesta demanda el 25 de novembre següent.

1.2. El 19 de juliol del 2016, la Batllia va dictar una providència mitjançant la qual decidia declarar innecessàries les proves II. Documental Pública 1 i IV. Pericial Comptable, proposades per la part agent. El 21 de juny del 2017, la Batllia va donar lloc a la prova documental pública, però va tornar a refusar la pericial comptable.

1.3. El 29 de maig del 2018, el Tribunal de Batlles va dictar una sentència mitjançant la qual desestimava la demanda de la part agent.

1.4. La representació processal de la Sra. Rosa Blanca Alonso i dels fills del difunt Sr. Luis Alberto Abbadié, els Srs. Mauro Valentín Abbadié i Letícia Victoria Abbadié, van presentar un recurs d'apel·lació contra aquesta decisió, i, el 12 de juny del 2020, la Sala Administrativa del Tribunal Superior de Justícia va dictar una sentència en què desestimava l'apel·lació i confirmava la sentència de la primera instància, declarant que la resolució de l'AREB impugnada era ajustada a dret i als fins que legitimen l'activitat administrativa.

1.5. L'1 de juliol del 2020, la representació processal de la Sra. Rosa Blanca Alonso i dels Srs. Mauro Valentín Abbadié i Letícia Victoria Abbadié va interposar un recurs d'empara contra la sentència del 29 de maig del 2018, dictada pel Tribunal de Batlles, i, contra la sentència del 12 de juny del 2020, dictada per la Sala Administrativa del Tribunal Superior de Justícia, per una presumpta vulneració del dret a la jurisdicció, reconegut a l'article 10 de la Constitució, en el seu vessant del dret a un procés degut per la manca de motivació del refús de la prova sol·licitada.

1.6. El 16 de novembre del 2020, el Tribunal Constitucional va dictar una sentència mitjançant la qual estimava aquest recurs d'empara, declarava que s'havia vulnerat el dret fonamental a la jurisdicció de la part recurrent, en el seu vessant del dret a un procés degut, per la manca de motivació del refús de la prova sol·licitada, anul·lava la providència del 19 d'octubre del 2018 i la sentència del 12 de juny del 2020, dictades per la Sala Administrativa del Tribunal Superior de Justícia, i, retreia les actuacions al moment anterior al pronunciament de la providència esmentada, per tal que la Sala Administrativa es pronunciés motivadament sobre l'admissió o la denegació de la prova i, amb continuació del procediment, dictés la sentència que procedís respecte del fons de l'afer.

1.7. El 26 de novembre del 2020, la Sala Administrativa, mitjançant aute, acordava no donar lloc a la pretensió probatòria dels recurrents, i, el 18 de març del 2021, dictava sentència desestimant el recurs d'apel·lació interposat per la part agent.

1.8. El 12 d'abril del 2021, la representació processal de la Sra. Rosa Blanca Alonso i dels Srs. Mauro Valentín Abbadié i Letícia Victoria Abbadié va interposar un recurs d'empara contra l'aute del 26 de novembre del 2020 i contra la sentència del 18 de març del 2021, dictats per la Sala Administrativa del Tribunal Superior de Justícia, per una presumpta vulneració del dret a un procés degut, reconegut a l'article 10 de la Constitució, vulneració derivada d'una motivació irraonable del refús de les proves sol·licitades.

2. Argumentació jurídica

2.1. Argumentació dels recurrents

- En primer lloc, aquesta part al·lega que la denegació de la prova sol·licitada vulnera el seu dret a un procés degut, atès que la mesura d'amortització de les accions preferents sobre la qual versa la discussió dimana directament de la valoració de la BPA.

- Recorda que no va tenir accés a les proves que van donar lloc a la decisió de resoldre l'entitat bancària, no va poder valorar la seva validesa, ni recórrer-la.

- Ha estat perjudicada per la decisió d'amortització de les accions preferents i és aquesta decisió que s'impugna.

- Considera que no és cert que la decisió sobre la resolució del banc sigui definitiva, ja que hi ha diverses causes obertes per diferents accionistes i dirigents de la BPA contra aquesta decisió.

- Després de citar la jurisprudència constitucional en la matèria, manifesta que la pràctica de la pericial comptable denegada és essencial per verificar si les valoracions que van donar lloc a la decisió de resolució eren correctes, ja que d'aquesta valoració depenia la decisió sobre l'amortització de les accions preferents.

- Afegeix que la part adversa va reconèixer, a més, que no havien existit mai informes definitius sobre la valoració esmentada, per tant, la prova documental pública acceptada va ser realitzada incorrectament.

- En segon lloc, al·lega que la denegació de la prova per a millor proveir, també vulnera el seu dret a un procés degut, perquè no es va acceptar l'aportació d'un informe elaborat en una altra causa seguida contra la resolució de la BPA, en què es conclouia que aquesta resolució s'havia efectuat de manera precipitada.

- La Sala Administrativa insisteix en què l'objecte de la causa no rau en la valoració dels actius i dels passius de la BPA, sinó en la pèrdua de les preferents per amortització. Ara bé, aquesta part també insisteix en el fet que la discussió objecte del litigi dimana directament de la valoració de la BPA.

- Per tant, la Sala Administrativa ha denegat ambdues proves de manera irraonable, ja que la rellevància de la seva pràctica és evident per a la resolució d'aquesta causa.

- Per acabar, demana al Tribunal Constitucional que atorgui l'empara sol·licitada, que declari la vulneració del dret esmentat, que anul·li les resolucions objecte de recurs, i que es retrotregui el procediment al moment anterior a l'aute impugnat per tal que la Sala Administrativa es pronunciï i motivi raonablement l'admissió o la denegació de les proves sol·licitades. Així mateix, en cas d'oposició de la part adversa demana la seva condemna en costes, honoraris d'advocat i de procurador inclosos, per la seva temeritat i mala fe.

2.2. Argumentació de la Sala Administrativa del Tribunal Superior de Justícia

- En l'aute que no dona lloc a la pretensió probatòria sol·licitada, la Sala Administrativa exposa que la prova pericial comptable proposada per la part recurrent té un doble objectiu: determinar la viabilitat de la BPA a 24 d'abril del 2015 i efectuar una valoració d'actius i de passius a 31 de maig del 2015.

- Declara que la viabilitat de la BPA ja va ser examinada amb anterioritat (sentència recaiguda en la causa TSJA-0000109/2016) de manera que la prova era innecessària als efectes d'aquest procés.

- Pel que fa a la valoració dels actius i dels passius de la BPA a 31 de maig del 2015, precisa que el procediment de resolució de l'entitat bancària és de naturalesa complexa i l'integren diverses fases, en què s'han dictat nombroses resolucions. En aquella que és objecte d'aquest procés, és a dir, la decisió del 27 d'abril del 2016, la part agent impugna la mesura que disposa l'amortització total dels instruments financers i de les emissions que computen com a recursos propis de la BPA.

- Per tant, queda clar que l'objecte d'aquest litigi no versa sobre la valoració de la BPA, sinó sobre la mesura concreta d'amortització de les emissions esmentada.

- Conclou que processalment no és procedent reobrir, amb motiu de cadascun dels actes d'execució de la resolució de l'entitat bancària, el debat sobre la legalitat dels actes precedents, els quals ja van ser objecte de recurs independent, o bé van ser consentits pels interessats i han guanyat ferma.

- En la sentència subsegüent, la Sala Administrativa desestima el recurs d'apel·lació presentat pels recurrents sobre la base de la Llei 8/2015, del 2 d'abril, de mesures urgents per implantar mecanismes de reestructuració i resolució d'entitats bancàries, i de la directiva europea 2014/59-UE.

3. Fonaments jurídics del Tribunal Constitucional

3.1. En el recurs d'empara que va donar lloc a la sentència del 16 de novembre del 2020, recaiguda en la causa 2020-48-RE, aquest Tribunal Constitucional va estimar en part la demanda de la part recurrent per la vulneració del seu dret fonamental a la jurisdicció en el seu vessant del dret a un procés degut per manca de motivació del refús d'una determinada prova; va anul·lar les resolucions recorregudes; i, va disposar retrotreure les actuacions al moment anterior a la providència de denegació de la prova esmentada. Ara, les actuacions tornen davant aquest Tribunal, perquè la part recurrent reitera la denúncia de la mateixa infracció dels seus drets fonamentals en l'aute de la Sala Administrativa del 26 de novembre del 2020 i en la sentència del 18 de març del 2021.

3.2. En primer lloc, convé precisar l'abast de la sentència constitucional esmentada. En ella es va reiterar el cànon de constitucionalitat en matèria de prova, dient, al fonament jurídic 3.2: "*la inadmissió d'una determinada prova només té relleu constitucional des de la perspectiva aquí enjudiciada, si l'òrgan judicial no dona resposta a la proposta o no motiva el seu refús o si aquesta motivació és lògicament irraonable*". I, aplicant aquest cànon, ja es va acceptar que la inadmissió del primer apartat de la prova pericial comptable -la viabilitat de la BPA a 24 d'abril del 2015- no era inconstitucional, al mateix temps que es declarava que la desestimació del segon apartat -la valoració d'actius i de passius de la BPA a 31 de maig del 2015- efectivament ho era, en tant que no s'havia raonat suficientment el seu refús.

3.3. La Sala Administrativa, en el seu aute del 26 de novembre del 2020 manifesta que dona compliment a la sentència del Tribunal Constitucional i resol novament sobre la prosperabilitat o no de la pretensió probatòria de la part recurrent. Ho fa, no donant lloc a aquesta petició sobre la base dels raonaments continguts en els dos "Atesos" de la resolució. En el primer, recorda l'article 64 de la Llei de la jurisdicció administrativa i fiscal i el caràcter excepcional de la pràctica de prova en segona instància. És cert que en aquest punt, la Sala Administrativa reitera textualment la providència del 19 d'octubre del 2018 que va ser objecte del recurs d'empara anterior, però no procedeix fer cap retret al respecte, perquè la resolució es limita a reproduir un precepte legal i a recordar la condició excepcional de la prova en segona instància. També resta fora de tot dubte, com

ja s'ha manifestat, que el primer apartat de la prova proposada no es va posar en qüestió en la sentència anterior d'aquest Tribunal.

3.4. En allò que concerneix al segon apartat de la prova proposada, en la providència recorreguda en el procés d'empara anterior, no hi havia, efectivament, cap motivació. Ara, en el segon dels "Atesos" de l'aute recorregut, la Sala Administrativa justifica la inadmissió d'aquesta part de la prova en els arguments següents: a) "*el procediment en què s'ha acordat la resolució de l'esmentada entitat bancària és de naturalesa complexa i l'integren diverses fases*"; b) "*s'ha dictat nombroses resolucions (...) (amb) la naturalesa de qualificades i (...) susceptibles d'impugnació separada davant d'aquesta jurisdicció*" i entre elles "*la decisió de 27 d'abril de 2015 que va acordar l'obertura del procediment de resolució de BPA, i la de 17 de juliol de 2015, que va aprovar la valoració de l'entitat bancària*"; i, c) "*s'ha dictat nombroses resolucions que adopten determinades mesures particulars de resolució de l'entitat, entre les quals s'inclou la que és objecte d'aquest procés, de data 27 d'abril de 2016*". I, en mèrits de tots aquests arguments la decisió de la Sala Administrativa arriba a la conclusió que l'objecte del litigi no versa sobre la valoració dels actius i dels passius de la BPA, i, consegüentment, la prova proposada resulta irrellevant. L'argumentació respon a criteris lògics i jurídics i ha de ser respectada encara que els recurrents considerin que els resulta perjudicial.

3.5. També constitueix una objeitat que la segona sentència de la Sala Administrativa reproduïx pràcticament la dictada anteriorment. Resulta lògic si tenim present que, inadmesa novament la pràctica de la prova interessada pels recurrents, la situació era idèntica a aquella existent en el moment de dictar-se la primera sentència. Ara, en el fonament de dret segon, es modifica el títol anterior "*Respecte a la finalitat de la Llei 8/2015*" que passa a ser "*Sobre la demanda per un millor proveir i la finalitat de la Llei 8/2015*", i s'argumenta que la "*Sala no pot examinar els greuges relatius a la valoració de BPA, atès que no és objecte del recurs*", i, més endavant, que "*la demanda de millor proveir, que son diligències per part del tribunal, no és rellevant en aquest litigi*". La sentència, doncs, corrobora que la prova proposada era inútil als efectes de generar lògicament la decisió final i, per tant, no es pot considerar que s'hagi infringit el dret a un procés degut.

3.6. Els recurrents continuen mantenint que la prova havia d'haver estat admesa. Fonamentalment, perquè entenen que l'amortització de la seva inversió en la BPA, concretada en unes accions preferents, no resultaria procedent en el cas que el banc es considerés viable, perquè el valor del seu actiu era superior al del seu passiu. Discrepen del parer de la Sala Administrativa que es desenvolupa en els fonaments de dret tercer i quart de la sentència recorreguda sobre la base de la Llei 8/2015 i de l'aplicació dels criteris de la directiva 2014/59/UE. Resulta indubtable que ho poden fer, en el lliure exercici del seu dret a demanar la protecció jurisdiccional. No obstant això, no poden pretendre substituir el criteri del Tribunal Superior de Justícia pel seu propi posicionament en defensa dels seus interessos. Ni el dret a la jurisdicció, ni el dret al procés degut emparen aquesta pretensió.

3.7. Per consegüent, aquest Tribunal entén que, encara que el recurs d'empara conté totes les exigències formals i temporals per a la seva admissió a tràmit, la seva inadmissió és procedent ja en aquest moment processal i sense necessitat de tota la tramitació del recurs d'empara fins al tràmit de la seva decisió en forma de sentència, per falta manifesta de contingut constitucional de la infracció denunciada, en haver quedat suficientment exposades les raons de les decisions produïdes en la jurisdicció ordinària sobre la inadmissió del medi probatori -pericial comptable- proposat pels recurrents, així com sobre el fons de l'assumpte. Per tant, aquests no han vist vulnerats els seus drets a la jurisdicció ni al procés degut.

Per tot això que s'ha exposat,

El Tribunal Constitucional del Principat d'Andorra,

Decideix:

1. No admetre a tràmit el recurs d'empara 2021-31-RE interposat per la representació processal de la Sra. Rosa Blanca Alonso i dels Srs. Mauro Valentín Abbadié i Letícia Victoria Abbadié contra l'aute del 26 de novembre del 2020 i contra la sentència del 18 de març del 2021, dictats per la Sala Administrativa del Tribunal Superior de Justícia.
2. Notificar aquest aute a la representació processal dels recurrents, al president de la Batllia, al president del Tribunal Superior de Justícia i al Ministeri Fiscal.
3. Publicar aquest aute, d'acord amb allò que disposa l'article 5 de la Llei qualificada del Tribunal Constitucional, al *Butlletí Oficial del Principat d'Andorra*.

Acordat a Andorra la Vella, el 18 de maig del 2021.

Josep-D. Guàrdia Canela
President

Jean-Yves Caullet
Vicepresident

Joan Manel Abril Campoy
Magistrat

Dominique Rousseau
Magistrat